

Veiligheidsorganisatie van niet-reguliere wedstrijden

Den Haag, 19 december 2007

Inhoudsopgave

1	Context	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Onderzoeksopzet	3
1.3	Leeswijzer	5
2	Veiligheidsorganisatie Go Ahead Eagles - Ajax	6
2.1	Verslag incidenten	6
2.2	Stadion en infrastructuur	7
2.3	Regelgeving	7
2.4	Risico-inschatting en kaartverkoop	8
2.5	Scheiding supporters	9
2.6	Vervoer	9
2.7	Inzet politie en stewards	10
2.8	Informatiepositie	11
2.9	Toegangscontrole	13
2.10	Alcohol en spreekkoren	13
3	Veiligheidsorganisatie Kozakken Boys - Ajax	15
3.1	Stadion en infrastructuur	15
3.2	Regelgeving	16
3.3	Risico-inschatting en kaartverkoop	17
3.4	Scheiding supporters	17
3.5	Vervoer	18
3.6	Inzet politie en stewards	18
3.7	Informatiepositie	20
3.8	Toegangscontrole	21
3.9	Alcohol, spreekkoren en vuurwerk	21
4	Veiligheidsorganisatie Jong Oranje – Jong Marokko	23
5	Conclusies en aanbevelingen	25
	Bijlagen	28
Bijlage 1	Verslag incidenten rond Jong Oranje - Jong Marokko	29
Bijlage 2	Contactpersonen en documentatie	31
Bijlage 3	Samenstelling Auditteam	32

1 Context

1.1 Aanleiding

Het Auditteam voetbalvandalisme dat in 2003 is ingesteld door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, doet onderzoek naar ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland en legt daarbij een relatie met het Beleidskader Bestrijding Voetbalvandalisme en Voetbalgeweld 2005.

In het jaarverslag van het Auditteam voetbalvandalisme over het seizoen 2006-2007 richt een van de aanbevelingen zich op de veiligheidsorganisatie van vriendschappelijke wedstrijden. Dit naar aanleiding van de incidenten bij de vriendschappelijke wedstrijd Jong Oranje tegen Jong Marokko op 22 mei 2007 in Tilburg. "Er dient bij de veiligheidsorganisatie van vriendschappelijke wedstrijden door ketenpartners beter rekening te worden gehouden met het feit dat ook deze wedstrijden een verhoogd risico met zich mee kunnen brengen, terwijl in vergelijking met een reguliere competitiewedstrijd niet alle maatregelen kunnen worden genomen die bij dat risico passen. Om dit te kunnen compenseren, dienen andere maatregelen zwaarder te worden ingezet" zo luidt de aanbeveling.

Twee maanden later, op 21 juli 2007, vinden er wederom ongeregeldeheden plaats bij een vriendschappelijke wedstrijd. Dit keer betreft het de oefenwedstrijd Go Ahead Eagles tegen Ajax in het kader van de open dag van Go Ahead Eagles.

Naar aanleiding van deze twee incidenten bij wedstrijden, die zijn gespeeld buiten de reguliere kaders van de competitie en bekertoernooien, heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het Auditteam verzocht te onderzoeken op welke wijze niet-reguliere wedstrijden het beste kunnen worden voorbereid en georganiseerd. Tevens vraagt de minister op basis van de bevindingen van het onderzoek aanbevelingen te formuleren die de kans van ongeregeldeheden bij dergelijke wedstrijden in de toekomst verminderen.

Het Auditteam geeft met onderliggend themaonderzoek graag gehoor aan het verzoek van de minister.

1.2 Onderzoeksopzet

Het Auditteam heeft zich allereerst gebogen over de definitie van niet-reguliere wedstrijden en die in het belang van het onderzoek wat uitgebreid ten opzichte van de definitie zoals die in de opdrachtformulering staat opgenomen. Onder niet-reguliere wedstrijden wordt in het themaonderzoek verstaan:

- Vriendschappelijke wedstrijden van betaald voetbalorganisaties, waaronder die tegen amateurverenigingen en buitenlandse clubs.
- Vriendschappelijke wedstrijden tussen vertegenwoordigende elftallen (waaronder teams in de verschillende leeftijdscategorieën).
- Bekerwedstrijden tussen (thuisspelende) amateurverenigingen en betaald voetbalorganisaties.

Vervolgens heeft het Auditteam binnen iedere categorie een recente wedstrijd geselecteerd die als casus dient voor het themaonderzoek. Het betreft:

- Go Ahead Eagles – Ajax van 21 juli 2007
- Jong Oranje – Jong Marokko van 22 mei 2007
- Kozakken Boys – Ajax op 26 september 2007

De keuze voor de vriendschappelijke wedstrijd Go Ahead Eagles – Ajax is ingegeven door de incidenten die rond die wedstrijd hebben plaatsgevonden in relatie tot de keuze voor het 'losse' karakter van deze wedstrijd.

Over de incidenten bij de wedstrijd Jong Oranje – Jong Marokko heeft het Auditteam reeds uitgebreid gerapporteerd¹. De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen die uit het auditverslag van deze wedstrijd naar voren zijn gekomen, worden in dit themaonderzoek meegenomen. Voor een kort verslag van de incidenten tijdens deze wedstrijd zie bijlage 1.

De keuze voor de KNVB-bekerwedstrijd Kozakken Boys – Ajax in de gemeente Werkendam is in tegenstelling tot de andere twee wedstrijden niet ingegeven door incidenten die rond de wedstrijd hebben plaatsgevonden. De keuze voor deze wedstrijd komt voort uit het gegeven dat na PSV vorig jaar nu wederom een grote club werd verbonden aan deze amateurvereniging. De ervaring van de lokale ketenpartners bij het organiseren van die wedstrijd, met omstandigheden en risico's die afwijken van wat in het amateurvoetbal gebruikelijk is, zijn zondermeer relevant voor de veiligheidsorganisatie van vergelijkbare (beker- of oefen)wedstrijden.

Naast de drie casussen is waar relevant nog (beperkte) informatie opgenomen van enkele andere niet-reguliere wedstrijden die in het recente verleden zijn gespeeld.

Het themaonderzoek is opgebouwd aan de hand van de processtappen die gebruikelijk zijn bij de (veiligheids)organisatie van reguliere wedstrijden. Daarbij wordt vooral ingezoomd op de aspecten die bij niet reguliere wedstrijden risicoverhogend zijn, zoals de locatie van de wedstrijd, de kaartverkoop, het scheiden van supporters, de aan- en afvoer van supporters en de inzet van personeel. Daarnaast wordt apart stilgestaan bij de informatiepositie van de politie in de weken voorafgaand aan de wedstrijd en op de wedstrijddag zelf.

Voor de wedstrijden Go Ahead Eagles – Ajax en Kozakken Boys - Ajax wordt de veiligheidsorganisatie langs deze 'meetlat' gelegd en beoordeeld op verschillen en overeenkomsten met reguliere wedstrijden. Centrale vraag hierbij is wat een niet-reguliere wedstrijd nu anders maakt dan een reguliere wedstrijd en welke betekenis dat heeft voor de wedstrijd- c.q. veiligheidsorganisatie.

Bij de wedstrijd Jong Oranje – Jong Marokko, die zoals gezegd reeds eerder door het Auditteam is onderzocht, wordt deze opzet niet gehanteerd. Hierbij wordt vooral ingezoomd op de mogelijkheid van alternatieve veiligheidsmaatregelen ter vervanging van de (niet goed toepasbare) reguliere veiligheidsmaatregelen.

Noot 1 De rapportage is als bijlage 1 opgenomen in het eindrapport Auditteam Voetbalvandalisme seizoen 2006-2007.

Voor het achterhalen van informatie voor deze rapportage is gebruik gemaakt van schriftelijke gegevens in de vorm van verslagen van (voor)overleggen, van draaiboeken, evaluaties en andere relevante overleggen. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met de betrokken ketenpartners. Voor een overzicht van de gebruikte informatiebronnen zie bijlage 2. Onderdelen van de rapportage zijn ter verifiëring van de feiten in conceptvorm voorgelegd aan de betreffende contactpersonen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt stilgestaan bij de wedstrijdorganisatie van Go Ahead Eagles – Ajax en in hoofdstuk 3 staat de veiligheidsorganisatie van de wedstrijd Kozakken Boys – Ajax centraal. In hoofdstuk 4 wordt, met de bevindingen uit de twee andere wedstrijden, nog even teruggekeken naar de conclusies en aanbevelingen uit de recente rapportage van het Auditteam over de ongeregeldheden bij de wedstrijd Jong Oranje - Jong Marokko. De rapportage wordt in hoofdstuk 5 afgesloten met conclusies en aanbevelingen.

2 Veiligheidsorganisatie Go Ahead Eagles - Ajax

In het voorjaar van 2007 komt Go Ahead Eagles met Ajax overeen om op 21 juli 2007, in het kader van de jaarlijkse open dag van Go Ahead Eagles, een oefenwedstrijd te spelen in stadion De Adelaarshorst. Go Ahead Eagles wil van beide onderdelen een publieksvriendelijk familie evenement maken. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wedstrijdvoorbereiding c.q. veiligheidsorganisatie van deze oefenwedstrijd, waarbij in de afzonderlijke paragrafen wordt ingezoomd op de (risicoverhogende) aspecten die deze niet reguliere wedstrijd anders maken dan een reguliere wedstrijd.

2.1 Verslag incidenten

In het kader van de open dag van Go Ahead Eagles is een vriendschappelijke wedstrijd tegen Ajax opgenomen. Deze wedstrijd is na dertig minuten gestaakt en niet meer hervat omdat supporters van beide clubs met elkaar op de vuist gingen en er volgens de spelers van Ajax ongewenste spreekkoorden werden gehoord.. In het centrum van Deventer waren voorafgaand aan de wedstrijd ook al rellen uitgebroken.

In het kader hieronder volgt een korte impressie van de gebeurtenissen op die dag.

Voorafgaand aan de wedstrijd

Op de wedstrijddag spot de Amsterdamse politie om 14.00uur in de middag ongeveer tweehonderd Ajax-hooligans in het centrum van Deventer. Nagenoeg alle notoire oude- en jongegarde hooligans zijn volgens de politie present. Deze groep strijkt neer op de terrassen en het wordt dan al snel duidelijk dat de gehele groep geen kaarten heeft. De politie Amsterdam treedt in contact met enkele centrale figuren van de Amsterdamse groep. Deze geven aan 'dat ze zich rustig houden en niet de confrontatie zoeken met supporters van Go Ahead Eagles.'

Op het hetzelfde moment verzamelt zich in de buurt van het stadion een groep van circa tachtig Go Ahead Eagles-supporters, waarvan het merendeel een stadionverbod heeft. De politie Deventer zoekt contact met de groep van Go Ahead Eagles en ook deze groep geeft te kennen niet de confrontatie te zoeken. De groep van de Eagles beweegt zich echter, onder het roepen van ondermeer 'we gaan op Jodenjacht', toch naar het centrum dat 10 tien minuten lopen is.

De Amsterdamse groep staat rond 16.00uur massaal op en loopt dan in de richting van de Brink. De Amsterdamse agenten gaan ervan uit dat zij de auto's gaan pakken om weg te gaan. De wedstrijd staat immers op het punt te beginnen en zij hadden niets meer gehoord over bewegingen van de harde kern van de Eagles

Middenin het centrum, tussen de bezoekers van een braderie, treffen de twee groepen elkaar om 16.00uur. De confrontatie duurt ongeveer 1 à 2 minuten. De verbaasde Amsterdamse agenten staan op honderd meter van de confrontatie en kunnen van daaruit niet zien wie wat precies doet. Twee politiepaarden rijden op de supporters in en de twee groepen scheiden van elkaar. De Eagles-hooligans maken zich vervolgens uit te voeten, sommigen van hen hebben hoofd wonden en ruziën met elkaar 'dat ze met te weinig man waren'. Even later ziet de Amsterdamse politie nog een groep van ongeveer vijftig Amsterdamse hooligans bij een café staan, maar die gaan al snel richting auto's en rijden de stad uit.

Tijdens de wedstrijd

Vijf minuten na aanvang van de wedstrijd provokeert een groep van zes Ajax-supporters de fanatieke aanhang van de Eagles achter de goal. Er ontstaat vervolgens een vechtpartij waarbij één aanhanger van Ajax wordt neergeslagen. Door de beveiligers en stewards worden de aanhangers van beide partijen gescheiden gehouden waarna het slachtoffer onder begeleiding wordt afgevoerd door EHBO-ers. Bij de ambulance dagen de vijf vrienden van het slachtoffer opnieuw de aanhang van Go Ahead Eagles uit. Daarop reageren ongeveer 100 fans van Go Ahead Eagles die richting deze personen beginnen te rennen. Een cordon van stewards en beveiligers weet beide groepen uit elkaar te houden en verdere ongeregelheden te voorkomen.

Aan het begin van de wedstrijd worden door twee Ajax spelers bedreigende uitingen richting hun persoon waargenomen en tijdens de vechtpartij is er volgens enkele Ajax spelers massaal ' Hamas, Hamas ' geroepen. De spreekkoren zijn overigens niet waargenomen door het veiligheidspersoneel van Go Ahead Eagles en het arbitrale trio, zo blijkt uit een latere schriftelijke verklaring van club en scheidsrechters aan de KNVB. De (vermeende) spreekkoren in combinatie met de vechtpartij achter de goal zijn voor Ajax reden om na 30 minuten, tijdens een dood spelmoment, de scheidsrechter in te lichten. De scheidsrechter besluit vervolgens om de spelers naar de kleedkamer te dirigeren. In de kleedkamer van Ajax vindt daarna overleg plaats tussen de politie, de selectie van Ajax en de twee veiligheidsscoördinatoren. De trainer geeft daarbij aan dat hij en de spelers zich bedreigd voelen, waarbij meespeelt dat in het stadion geen hekken aanwezig zijn waardoor de kans op veldbetreding reëel is en de supporters gemakkelijk bedreigingen kunnen uiten. Niet alleen sommige spelers waren bedreigd, maar ook de trainer zelf gaf aan dat hij bij het aflopen van het veld werd bedreigd door supporters. Voor Ajax is de lol van een vriendschappelijke wedstrijd eraf. De club besluit om niet meer het veld te betreden. Voor Go Ahead Eagles is dit trieste einde van de wedstrijd, en de ongeregelheden die aan het begin van de wedstrijd in de binnenstad hebben plaatsgevonden, reden om de open dag af te blazen. Het publiek verlaat daarop teleurgesteld en gelaten het stadion. Er doen zich verder geen ongeregelheden meer voor.

Ten overstaan van de verzamelde pers geeft de trainer van Ajax te kennen dat zijn spelers een statement wilden maken, aangezien ze het beu zijn beledigd en bedreigd te worden in de Nederlandse stadions.

2.2 Stadion en infrastructuur

Reguliere wedstrijden worden gespeeld in stadions van BVO's die zijn toegesneden op dergelijke wedstrijden en de risico's die daaraan kleven. Voor de oefenwedstrijd van Go Ahead Eagles tegen Ajax is stadion Adelaarshorst als speellocatie aangemerkt. De Adelaarshorst is in de landelijke competitie de thuisbasis van Go Ahead Eagles toegesneden op het spelen van reguliere en derhalve ook niet-reguliere wedstrijden. Aan het stadion zijn dan ook in het kader van de veiligheidsorganisatie van de oefenwedstrijd geen noemenswaardige fysieke maatregelen getroffen.

Kanttekening hierbij is dat het stadion ongunstig is gelegen, midden in een woonwijk, en standaard niet beschikt over (hoge) hekken tussen veld en tribunes, waardoor het normaal gesproken voor de eigen supporters mogelijk is om zonder al te vele moeite het veld te betreden. Het vak voor de uitsupporters is wel goed afgescheiden van het speelveld.

2.3 Regelgeving

Het beleidskader Bestrijding voetbalvandalisme en –geweld 2005 is van toepassing op alle wedstrijden tussen BVO's en is ook door de ketenpartners voor de oefenwedstrijd Go Ahead Eagles – Ajax gehanteerd. Hetzelfde

geldt voor het handboek veiligheid van de KNVB, waarin de Voorschriften Wedstrijdorganisatie zijn opgenomen.

De regelgeving ten aanzien van spreekkoren is in het wedstrijddraaiboek van Go Ahead Eagles – Ajax terug te vinden. Daarbij conformeert Go Ahead Eagles zich aan de richtlijnen van de KNVB die sinds 1 januari 2007 van kracht zijn, overigens met ruimte voor eigen invulling. Zie verder paragraaf 2.10.

Verder wordt in de wedstrijdvoorbereiding aandacht besteed aan onverhoopte calamiteiten en is in dat kader een ontruimingsplan beschikbaar dat ter inzage ligt in de commandoruimte. Tevens is EHBO personeel geregeld. Bij (ernstige) verstoring van de openbare orde buiten stadion De Adelaarshorst kan de burgemeester ingrijpen op basis van een APV, een noodverordening of noodbevel. Hiermee kunnen overlastgevende supporters die niet in het bezit zijn van een geldig toegangsbewijs voor de wedstrijd, verwijderd worden uit de omgeving van het stadion of de gemeente.

Conclusie: voor de oefenwedstrijd Go Ahead Eagles – Ajax is gebruik gemaakt van bestaande regelgeving zoals die in het beleidskader Bestrijding Voetbalvandalisme en –geweld en het Handboek Veiligheid van de KNVB staat opgenomen. In dit opzicht verschilt de regelgeving voor een oefenwedstrijd tussen BVO's niet van een reguliere wedstrijd tussen BVO's.

2.4 Risico-inschatting en kaartverkoop

Bij reguliere wedstrijden wordt vooraf door de ketenpartners een risico-inschatting gemaakt van de wedstrijd. Dit is ook gebeurd bij de oefenwedstrijd tussen Go Ahead Eagles en Ajax, die in het vooroverleg van 14 maart 2007 als familievriendelijk evenement en daarmee als categorie A-wedstrijd wordt aangemerkt. Uit voorbesprekingen met de politie Amsterdam-Amstelland en Ajax is volgens de lokale ketenpartners namelijk duidelijk geworden, dat de "harde kern" van Ajax doorgaans dit soort oefenwedstrijden, vooral bedoeld voor mensen/families uit de regio Deventer, niet bezoekt. Bovendien zouden in deze periode veel harde kern supporters met vakantie zijn. In overleg met de politie IJsselland en de gemeente Deventer heeft Go Ahead Eagles vervolgens besloten om op basis van deze veronderstelling de toegangskaarten in de vrije verkoop te laten gaan. Daarbij is bewust gekozen om de kaartverkoop alleen via zeven (door Go Ahead Eagles geselecteerde) verkooppunten in de regio Deventer – Apeldoorn – Zutphen te laten verlopen. Hierdoor kon de doelgroep van de oefenwedstrijd, families en fans van Go Ahead Eagles uit de omgeving van Deventer, het beste worden bereikt.

In de vooroverleggen van 14 maart en 4 juli is tevens afgesproken, dat Ajax 100 kaarten voor verschillende vakken van de Adelaarshorst zou krijgen, met uitzondering van de vakken met harde kern supporters van Go Ahead Eagles. De kaarten, die Ajax bij de Arena wilde verkopen aan geregistreerde supporters, zijn pas in de week voor de wedstrijd toegezonden. Van deze gelegenheid is vanwege de late verzending weinig gebruik gemaakt. Daarnaast konden Ajax supporters in principe (ook) bij de zeven geselecteerde verkooppunten in Deventer en directe omgeving terecht voor het kopen van toegangskaarten. Bij deze verkooppunten stond het immers iedereen vrij om, zonder legitimatie, het gewenste aantal kaartjes te bemachtigen.

Zowel Ajax als de politie Amsterdam-Amstelland heeft in de voorbereiding aangegeven geen voorstander te zijn van vrije kaartverkoop en het mengen

van de supporters. Hun voorkeur ging bij deze wedstrijd uit naar de verkoop van kaartjes via de eigen ticketing, het scheiden van beide supportersgroepen en een vervoerregeling. Het betrof immers een wedstrijd tegen een club waarvan bekend is dat die (ook) over een fanatieke groep harde kernsupporters beschikt. Het advies uit Amsterdam is dus niet overgenomen door de lokale ketenpartners in Deventer, maar wel gebruikt om extra maatregelen te treffen in de sfeer van extra inzet van personeel (zie paragraaf 2.6) en de hiervoor beschreven wijze van kaartverkoop.

Conclusie: de keuze om de oefenwedstrijd vooraf in te schalen als risico A-wedstrijd getuigt van onderschatting van de veiligheidsrisico's van de betrokken ketenpartners. Van beide clubs is immers bekend dat zij beschikken over een grote groep fanatieke harde kernsupporters. Tegen deze achtergrond is het hanteren van vrije kaartverkoop, geen goede beslissing geweest,

2.5 Scheiding supporters

Met de keuze voor vrije kaartverkoop koos Go Ahead Eagles tevens voor het mengen van supporters. Door de verschillende supporters verspreid over het stadion en tussen de gezinnen te laten zitten, hoopten de betrokkenen uit Deventer dat het niet zou komen tot ongeregelheden in het stadion. Ervaringen met een oefenwedstrijd ABS Bathmen – Ajax in de zomer van 2006, waar circa 4000 toeschouwers van beide clubs (waaronder ook veel fans van Go Ahead Eagles) door elkaar stonden en zaten, wezen uit dat het mengen van toeschouwers bij oefenwedstrijden van Ajax in de regio Deventer zonder ongeregelheden kan verlopen.

Hoewel de meeste aandacht in de media is uitgegaan naar de rellen in het centrum van Deventer, zijn er in het stadion ook ongeregelheden geweest in de vorm van een (kleine) vechtpartij met provocaties tussen aanhangers van beide voetbalclubs en de vermeende bedreigingen/sprekkoren aan het adres van Ajax-spelers. Hoewel deze ongeregelheden maar kort hebben geduurd en de sfeer in het stadion niet hebben bedorven of bepaald, maakt het wel duidelijk dat het mengen van (fanatieke) supporters van beide clubs risico's met zich meebrengt.

Conclusie: de bewuste keuze van Go Ahead Eagles (in overleg met politie IJsselland) om supporters van beide clubs te mengen op de tribunes heeft tot onnodige risico's geleid. De kans op vechtpartijen tussen beide supportersgroepen had zeker verminderd kunnen worden als er sprake was geweest van supporterssscheiding in het stadion.

2.6 Vervoer

Voor de wedstrijd Go Ahead Eagles – Ajax is als gevolg van de vrije kaartverkoop geen aparte vervoersregeling getroffen en zijn geen extra verkeersmaatregelen genomen. Bezoekers konden op eigen gelegenheid met het reguliere openbaar vervoer naar de wedstrijd komen of hun auto parkeren op een van de bestaande parkeerplaatsen bij het stadion.

Wanneer bewust gekozen wordt voor het mengen van supporters in het stadion, dan biedt het aanbieden van een vervoerregeling voor de supporters

van de bezoekende club weinig meerwaarde. Daarbij moet wel gerealiseerd worden dat vrij vervoer de kans vergroot dat supporters van de bezoekende vereniging voorafgaand aan de wedstrijd ongeregeldeheden veroorzaken en/of de confrontatie met supporters van de thuisclub zoeken. Als vrij reizen wordt toegestaan, dan moet er tijdig worden ingespeeld op informatie dat harde kern supporters dreigen af te reizen.

Het opleggen van een vervoerregeling is wel zinvol indien er sprake is van supportersscheiding in het stadion. (vrije kaartverkoop gaat niet samen met supportersscheiding)

2.7 Inzet politie en stewards

Met het oog op de keuze voor de vrije kaartverkoop en het niet scheiden van supporters heeft Go Ahead Eagles besloten om meer stewards en particuliere beveiligers in te zetten dan normaal gebruikelijk is. Daarvoor zijn 17 stewards van Heracles Almelo overgekomen. De extra beveiligers zijn voornamelijk ingehuurd voor de tribune waar doorgaans de meest fanatieke aanhang van Go Ahead Eagles zich bevindt.

Nadat begin juli signalen op internet worden waargenomen waarin supportersgroepen van Ajax en Go Ahead Eagles elkaar uitdaagden, heeft politie IJsselland in de aanloop naar de wedstrijd besloten de wedstrijd te beschouwen als risico B-wedstrijd en de politie-inzet op te schalen. Daarmee nam de politie-inzet toe van ruim 30 naar ruim 80 agenten, een inzet die volgens de politie normaal is bij een risico B-wedstrijd in Deventer. Een verdere opschaling werd niet nodig gevonden aangezien men de bedreigingen, die wel vaker voorkomen maar waaraan meestal geen gevolg wordt gegeven, niet onnodig wilde opblazen.

Op de in totaal 6500 bezoekers zijn in totaal bijna 180 mensen ingezet om zorg te dragen voor een veilig wedstrijdverloop.

Inzet personeel bij Go Ahead Eagles – Ajax:

- 84 agenten (inclusief 1 sectie ME, sectie AE en groep VE)
- 57 stewards via Go Ahead Eagles, waaronder 17 van Heracles Almelo
- 19 ingehuurde professionele beveiligers
- 2 politieagenten (in burger) vanuit Amsterdam
- 14 stewards van Ajax

De 84 ingezette agenten is voor Deventer begrippen een groot aantal, zeker gezien de vakantieperiode. Volgens de betrokkenen bij de Amsterdamse politie was dit aantal echter (nog) te weinig vanwege de serieuze dreigingen die in de weken voor de wedstrijd binnenkwamen. De inzet had op basis van die informatie volgens hen verder verhoogd moeten worden met een extra sectie ME.

In het stadion is de inzet van stewards en beveiligers verlopen zoals vooraf was afgesproken. Beveiligers en stewards hebben bij het begin van de wedstrijd kortstondig moeten ingrijpen vanwege een vechtpartij en een dreigende situatie op de tribune. De veiligheidscoördinator heeft toen voor de zekerheid de politie om assistentie gevraagd, maar die kon niet worden gegeven omdat bij de leiding alle aandacht op dat moment uitging naar de rellen in het centrum. De rust op de tribune kon echter worden teruggebracht door de stewards en beveiligers waardoor inzet van politie niet nodig bleek.

Tijdens de confrontatie in het centrum van Deventer is alleen ingegrepen door twee politieagenten te paard die ter plekke waren en de vechtende supporters wisten te scheiden. De sectie ME bevond zich voor de confrontatie weliswaar in de buurt van de plek waar de Ajax-aanhang zich ophield, maar aan de verkeerde kant van het centrum en dus niet op een positie tussen de beide groepen supporters in. Op het moment van de confrontatie was de sectie ME te ver verwijderd van de plek van treffen om nog in te kunnen grijpen. Om verdere escalatie te voorkomen is door de leiding van de politie besloten geen aanhoudingen te verrichten.

Conclusie: de verhoogde inzet van stewards heeft niet kunnen vrijdelen dat er bij aanvang van de wedstrijd in het stadion een vechtpartij ontstond, maar heeft wel erger voorkomen. Het verhogen van de politie-inzet op basis van de voorinformatie is een juiste beslissing geweest. Enerzijds kan geconstateerd worden dat de politie niet in staat bleek te zijn aan het verzoek tot assistentie in het stadion te voldoen in verband met inzet bij rellen in de stad, terwijl anderzijds uit de rapportages van politiezijde kan worden opgetekend dat zij, vanwege een verkeerde uitgangspositie en te grote afstand tot beide supporters groepen, niet konden ingrijpen bij die rellen. Bovenstaande wijst erop dat op de wedstrijdag zelf de sectie ME op minder effectieve wijze is ingezet.

2.8 Informatiepositie

Voor de wedstrijdorganisatie is het van groot belang dat de veiligheidspartners beschikken over juiste en actuele informatie. Bij niet reguliere wedstrijden, waar bepaalde standaardveiligheidsmaatregelen niet kunnen worden genomen of bewust niet worden toegepast, is het belang van een goede informatiepositie mogelijk nog groter.

Het eerste vooroverleg tussen vertegenwoordigers van Go-Ahead Eagles, regiopolitie IJsselland en de veiligheidscoördinator van Ajax is gehouden op 14 maart, gevolgd door een tweede bijeenkomst op 4 juli. Daarna heeft nog diverse keren telefonisch contact plaatsgevonden tussen de genoemde ketenpartners. In de bijeenkomst van 14 maart wordt reeds door de autoriteiten van Deventer aangegeven, dat gekozen wordt voor vrije kaartverkoop. Op basis daarvan zijn door de betrokken ketenpartners de voorgestelde veiligheidsmaatregelen doorgenomen en vastgesteld.

In de aanloop naar de wedstrijd wordt via de gebruikelijke informatiekanalen bij de politie IJsselland en Go Ahead Eagles bekend, dat circa veertig Ajax-supporters vanuit Apeldoorn en twintig vanuit Amersfoort naar de wedstrijd zouden komen en vooraf het centrum wilden bezoeken. Daarnaast is opgevangen dat een grote groep Go Ahead Eagles fans (die vooraf wordt ingeschat op 200 personen waaronder de harde kern) zich wilden verzamelen bij een buurthuis om vervolgens de stad in te trekken. In combinatie met de toenemende berichtgeving op internet, waar supports(groepen) elkaar provokeerden en aanstuurden op een confrontatie, was daardoor sprake van een serieuze dreiging. Die informatie heeft geleid tot de in de vorige paragraaf vermelde keuze tot opschaling van de politie-inzet conform een risico B-wedstrijd. Aangezien de kaarten op dat moment al verkocht waren, kon de vrije kaartverkoop en het mengen van de supporters niet meer teruggedraaid worden.

De wedstrijd Go Ahead Eagles – Ajax, die gepland stond om vier uur, is om twaalf uur vooraf gegaan door een uitgebreide briefing van stewards. Op dat moment werd door alle betrokken ketenpartners gemeld dat er, buiten de bekende voorinformatie, geen verdere bijzonderheden waren. Ook tijdens de briefings bij de politie, die rond half twee plaatsvonden, werd buiten de reeds bekende voorinformatie over de dreigende confrontatie, geen bijzonderheden op de dag zelf gemeld. Om drie uur volgde nog een overleg tussen de beide veiligheidscoördinatoren, de politie Deventer en de scheidsrechter. Tijdens dit overleg, dat zich hoofdzakelijk richtte op de veiligheid in het stadion, is er niet gesproken over de (dreigende) situatie in het centrum van Deventer.

Wanneer om twee uur door de twee Amsterdamse politieagenten en hun Deventer collega een groep van tweehonderd (!) Ajax-hooligans in de binnenstad wordt gesignaleerd, waarvan bij navraag bekend werd dat zij geen kaarten hadden voor de wedstrijd, is dat direct doorgegeven aan hun collega's in Deventer. Die wisten op dat moment dat zich vlak bij het stadion ongeveer tachtig Go Ahead Eagles supporters hadden verzameld, waarvan het merendeel een stadionverbod had. Toen deze groep zich ging verplaatsen naar het centrum, zijn de twee Amsterdamse agenten en hun Deventer collega, die zich alle drie bij de Ajax supporters bevonden, niet geïnformeerd. Voor hen kwam de groep Go Ahead Eagles supporters uit het niets opdienen.

De informatie over de aanwezigheid van twee grote rivaliserende groepen supporters in Deventer vormde voor de Deventer politie geen aanleiding om (extra) maatregelen te nemen om een confrontatie te voorkomen. Dat was volgens de politie ook geen reële optie aangezien er onvoldoende tijd was om de sectie ME in linie voor de naar de stad trekkende groep Go Ahead Eagles supporters te zetten. Dit hangt mede samen met het feit dat de ME te laat is aangestuurd om de groep Go Ahead Eagles aanhang tegen te houden. Daarnaast was er op dat moment ook de gebruikelijke politie-inzet nodig bij het stadion. (zie ook conclusie onder 2.7)

In Deventer is het beleid van de politie dat uitsupporters die worden aangehouden in de stad en uit zijn op ordeverstoringen, of waarvan bekend is dat ze een stadionverbod hebben, direct worden aangehouden en verzocht de gemeente te verlaten. De burgemeester kan dit beleid waar nodig bekrachtigen door het uitvaardigen van een noodbevel.

De lokale autoriteiten hebben daar op de wedstrijddag, toen bekend werd dat grote groepen risicosupporters zich verzamelden waaronder personen met een stadionverbod, geen gebruik van gemaakt. Volgens de Deventer politie en gemeente waren beide groepen te groot ten opzichte van het beschikbare personeel om adequaat in te kunnen grijpen zonder gevaar voor escalaties. Ook na de geweldadige confrontatie tussen beide groepen wordt door de politie om dezelfde redenen niet ingegrepen. Hoewel deze keuze op grond van die redenering te verklaren valt, zet het wel vraagtekens bij de juistheid en de effectiviteit van de beleidslijn van de politie.

Conclusie: politie IJsselland heeft te weinig gedaan met de (voor) informatie over een mogelijke confrontatie in het centrum. Op zijn minst had de aanwezige sectie ME tijdig moeten worden geïnformeerd en ingezet om de tachtig Go Ahead Eagles risico- supporters tegen te houden in hun opmars naar het centrum. Daarnaast is de coördinatie en verspreiding van informatie tussen

politie-eenheden onderling en politie en club(s) vlak voor de ongeregelde- den niet goed geweest.

Tenslotte heeft de politie niet gehandeld conform de beleidslijn om personen die uit zijn op ordeverstoringen en/of een stadionverbod hebben direct aan te houden en te verwijderen uit de stad.

2.9 Toegangscontrole

De thuisspelende club is verplicht om zorg te dragen voor een effectief toegangsbeleid en –controle. Hierdoor krijgen ongewenste personen geen toegang tot het stadion. Dit geldt zowel voor reguliere als niet reguliere wedstrijden.

Bij de wedstrijd van Go Ahead Eagles is gekozen om de bezoekers selectief te fouilleren. De toegangscontrole is verzorgd door de plaatselijke stewards, de ingehuurde beveiligingsmedewerkers en de stewards van Ajax en is zonder problemen verlopen. Daarbij kan worden opgemerkt dat de stewards van Go Ahead Eagles hun supporters goed kennen en precies weten welke personen (80) een stadionverbod hebben. De club geeft aan dat er geen Go Ahead Eagles fans met een stadionverbod het stadion zijn binnengekomen. Of er supporters van Ajax met een stadionverbod de wedstrijd hebben bijgewoond is niet bekend. De controle op Ajax-fans met een stadionverbod is lastiger omdat deze groep (225 personen) aanzienlijk groter is en niet alle personen met een stadionverbod bekend zijn bij de (meegereisde) stewards.

Conclusie: vanwege het publieksvriendelijke karakter van de oefenwedstrijd is er selectief gefouilleerd. Bovendien is er bij de toegangen tot het stadion door stewards van beide clubs toegezien op supporters met een stadionverbod.

2.10 Alcohol en spreekkoren

Ten aanzien van alcohol en spreekkoren zijn in het beleidskader tolerantiegrenzen vastgesteld waarvan overschrijding niet wordt geaccepteerd en bestraft. Deze tolerantiegrenzen worden in de praktijk op lokaal niveau verder geconcretiseerd. In de veiligheidsorganisatie van reguliere wedstrijden vormen de tolerantiegrenzen van genoemde terreinen een belangrijk onderdeel.

Alcohol

In Deventer heeft Go Ahead Eagles ervoor gekozen om als extra veiligheidsmaatregel voor en tijdens de wedstrijd geen alcohol te schenken in en rond het stadion. Dit ging zelfs een stapje verder dan de tolerantiegrens voor risico B-wedstrijden die voorschrijft dat er geen alcohol op de tribunes mag worden genuttigd, maar dat er wel evenementenbier in het stadion mag worden verkocht.

Conclusie: de tolerantiegrenzen ten aanzien van alcohol zijn bij de wedstrijd in Deventer gehandhaafd.

Bedreigingen en spreekkoren

Go Ahead Eagles heeft in het wedstrijddraaiboek van de club uitgebreid aandacht besteed aan hoe te handelen bij discriminerende en kwetsende spreekkoren. Dit is ook voor aanvang van de wedstrijd onder de aandacht

gebracht van de scheidsrechter. Echter, volgens Ajax is er bij de scheidsrechter door Go Ahead Eagles nog wel op aangedrongen om, vanwege het familievriendelijke karakter van de dag, niet al te strikt met de richtlijnen ten aanzien van spreekkoren om te gaan. Op verzoek van Ajax zijn alsnog de reguliere richtlijnen aangehouden.

Aan het begin van de wedstrijd werden door twee spelers van Ajax bedreigende opmerkingen richting eigen persoon geconstateerd. Tevens zijn er, volgens enkele Ajax-spelers, bij de vechtpartij kwetsende spreekkoren te horen geweest. Beide uitingen zijn niet gehoord door de veiligheidsmensen van Go Ahead Eagles en het scheidsrechterstrio. De (vermaarde) spreekkoren en de vechtpartij zijn voor Ajax reden om na 30 minuten de scheidsrechter in te lichten, die de spelers naar de kleedkamer dirigeert.

Na overleg tussen de scheidsrechter, de trainer van Ajax en de veiligheidsmanager van Go Ahead Eagles heeft de speaker omgeroepen dat een ieder zich moet onthouden van kwetsende spreekkoren. Als het publiek het stadion verlaat omdat Ajax niet verder wil spelen, worden geen spreekkoren waargenomen.

Conclusie: De maatregelen om spreekkoren te voorkomen, zijn conform de richtlijnen uit het Beleidskader Bestrijding Voetbalvandalisme geweest. Er bestaan tegenstrijdige verklaringen over het al dan niet plaatsvinden van kwetsende spreekkoren.

3 Veiligheidsorganisatie Kozakken Boys - Ajax

Vooraf in de voorbereiding op de competitie, maar ook in het KNVB beker-toernooi, komt het voor dat amateurverenigingen een BVO ontvangen. Deze verenigingen beschikken meestal niet over een stadion dat aan de eisen van het betaald voetbal kan voldoen en hebben doorgaans weinig ervaring met het opzetten van een veiligheidsorganisatie die past bij het bezoek van een BVO. Daarnaast beschikken de lokale politie en gemeente lang niet altijd over de kennis en menskracht die bij het organiseren van een dergelijke wedstrijd, tegen een BVO met een beruchte aanhang, nodig is.

Om bovengenoemde redenen worden geplande oefenwedstrijden soms afgelast. Zo is een reeds eerder verstrekte vergunning voor de oefenwedstrijd Vaassen – Feyenoord, die gepland stond op 20 juli 2007, drie weken voor aanvang ingetrokken door de burgemeester. De lokale autoriteiten zagen af van de wedstrijd vanwege een onaanvaardbaar risico op verstoring van de openbare orde. Men was bang dat risicosupporters van Ajax, die vlakbij zijn gelegd in een kazerne, de wedstrijd c.q. gemeente zouden gaan bezoeken. Feyenoord is vervolgens uitgeweken naar Voorschoten, waar de plaatselijke club Voorschoten '97 een oefenwedstrijd heeft georganiseerd.

Kozakken Boys uit Werkendam heeft in de afgelopen jaren enkele BVO's op bezoek gehad, waaronder in het KNVB bekertoernooi twee grote BVO's: PSV in 2006 en Ajax op 26 september 2007. Als voorbeeld hoe de lokale autoriteiten zijn omgegaan met deze niet-reguliere wedstrijd, wordt in dit hoofdstuk aandacht gegeven aan de wedstrijdorganisatie van Kozakken Boys tegen Ajax. Daarbij wordt dezelfde structuur aangehouden zoals die in het vorige hoofdstuk, bij de oefenwedstrijd Go Ahead Eagles tegen Ajax, is gehanteerd.

3.1 Stadion en infrastructuur

Bij oefen- en bekerwedstrijden van BVO's die gespeeld worden op het complex van amateurverenigingen, is de stadionsituatie en infrastructuur nauwelijks te vergelijken met die van de huidige BVO's in Nederland. Om toch tot een fysiek veilige speellocatie te komen zijn de amateurclubs, als verantwoordelijke partij voor de veiligheid in en rond het stadion, genoodzaakt extra maatregelen te nemen.

Bij het bekerduel tussen Kozakken Boys en Ajax is dat ook gebeurd. In de vergunning voor de wedstrijd die door de burgemeester is afgegeven hebben diverse voorwaarden betrekking op afspraken over de fysieke veiligheidssituatie van het complex. Daarnaast heeft de club ook andere (kleine) aanpassingen doorgevoerd.

Belangrijkste getroffen (fysieke) aanpassingen complex Kozakken Boys:

- Extra (sta)tribunes (3 personen per m²).
- Twee ingangen: de hoofdingang voor eigen aanhang en een aparte ingang voor bezoekende supporters. De rest wordt afgesloten ivm overzicht supportersstromen.
- Apart vak voor aanhang Ajax, afgescheiden door verkooppunt consumpties, toiletwagen en opstelling stewards.
- Bestuurskamer wordt commandokamer in geval van calamiteiten.

- Tekening waarop alle tijdelijke voorzieningen staan opgenomen ivm vluchtroutes, bouwkundige eisen ed.
- Apart parkeervak voor Ajax supporters, parkeeronthefing geregeld, tijdelijk eenrichtingverkeer ingesteld

De getroffen fysieke maatregelen liggen in de lijn wat voor een amateurvereniging financieel en organisatorisch haalbaar is om te realiseren, afgezet tegen het risico op verstoring van de openbare orde. Dat daarmee geen vergelijkbare situatie wordt bereikt zoals bij de stadions waarin de reguliere wedstrijden van BVO's plaatsvinden, moge duidelijk zijn.

Conclusie: voor de wedstrijd Kozakken Boys tegen Ajax zijn diverse fysieke aanpassingen aan complex en omgeving doorgevoerd. Daarmee is het veiligheidsniveau van het complex toegenomen. De (aangepaste) infrastructuur laat zich echter niet vergelijken met die van stadions waar de BVO's hun reguliere wedstrijden spelen. De stadionsituatie blijft daarmee dus een belangrijke risicofactor in de veiligheidsorganisatie.

3.2 Regelgeving

Het beleidskader Bestrijding voetbalvandalisme en –geweld 2005 is van toepassing op alle wedstrijden waar een BVO bij betrokken is en geldt daarmee ook voor wedstrijden tegen een amateurclub of een buitenlandse club. Daarbij wordt impliciet uitgegaan dat deze wedstrijden in het stadion van de BVO gespeeld worden. In de praktijk spelen de BVO's, veelal in de voorbereiding op de competitie, ook oefen- en bekerwedstrijden op de complexen van amateurverenigingen. De werking van het beleidskader is daar niet formeel op van toepassing.

Voor de wedstrijd in Werkendam is door Kozakken Boys gebruikt gemaakt van het draaiboek veiligheidsorganisatie zoals dat door de KNVB is opgesteld voor amateurverenigingen. Dit draaiboek is door het bestuur amateurvoetbal bindend voorgeschreven voor wedstrijden in de hoofdklasse senioren, door de KNVB vastgestelde beslissingswedstrijden, door beide clubbesturen vastgestelde risicowedstrijden en door het districtsbestuur aan te wijzen wedstrijden. Het draaiboek verschilt op enkele onderdelen van het draaiboek wedstrijdorganisatie voor BVO's. Wat ontbreekt is expliciete aandacht voor het calamiteitenoverleg en een ontruimingsplan. Daarnaast is de classificatie van wedstrijd anders geformuleerd. Men onderscheidt de klassen 'geen risico', 'enig risico' en 'risico' tegenover 'A laag risico', 'B midden risico' en 'C hoog risico' in het betaald voetbal. Verder geldt een algemeen in plaats van lokaal stappenplan ten behoeve de bestrijding van ongewenste spreekkoren.

Amateurvereniging Kozakken Boys heeft in de voorbereiding op de wedstrijd tegen Ajax zoveel mogelijk rekening gehouden met de regelgeving in het beleidskader en de diverse voorschriften en richtlijnen van de KNVB. Hierbij speelt ook de ervaring mee die eerder is opgedaan in het bekerduel tegen PSV (vorig jaar). De club heeft daarbij overigens ook geprofiteerd van de expertise bij Ajax en de politie Amsterdam-Amstelland, waar veel kennis aanwezig is met betrekking tot de veiligheidsorganisatie rondom wedstrijden in het betaald voetbal en de daarop van toepassing zijnde regelgeving.

Conclusie: de lokale ketenpartners in Werkendam hebben in de wedstrijdvoorbereiding gebruik gemaakt van de bestaande regelgeving die gebruikelijk is bij amateurwedstrijden in de hoofdklasse senioren, aangevuld met relevante regelgeving uit beleidsdocumenten en richtlijnen die in het betaald voetbal worden gehanteerd. door bovendien gebruik te maken van de ervaringen die zijn opgedaan bij de wedstrijd tegen PSV en van de expertise van Ajax en de politie Amsterdam-Amstelland, heeft dit geleid tot een goede veiligheidsorganisatie.

3.3 Risico-inschatting en kaartverkoop

De wedstrijd Kozakken Boys – Ajax is in de wedstrijdvoorbereiding aangemerkt als wedstrijd met een enig risico, wat min of meer overeenkomt met de classificatie A (laag risico) uit het betaald voetbal. Belangrijkste overweging daarbij was dat er bij deze wedstrijd geen sprake is van rivaliserende supportersgroepen. Echter, gezien de achtergrond van de Ajax-supporters - een grote harde kern en veel stadionverboden - is besloten tot extra maatregelen en extra inzet van zowel de Werkendamse als Amsterdamse politie. Hierdoor is sprake geweest van een wedstrijdvoorbereiding die meer paste bij risicoklasse B dan A.

Voor de wedstrijd tegen Ajax is gekozen voor vrije kaartverkoop aan supporters van de thuishandelende club. Toegangskaarten waren in eerste instantie verkrijgbaar via internet. Later zijn via het eigen loket van Kozakken Boys nog kaarten verkocht aan seizoenkaarthouders en sponsors van de plaatselijke voetbalclub. Daarbij is geen maximum aantal kaarten aangehouden in de veronderstelling dat er geen kaarten via de eigen aanhang verdwijnen naar extreme relschoppers of hooligans van andere BVO's. Ook is er een groot aantal kaarten afgezet via de A-1 selectie. Kaartverkoop op de wedstrijddag was uitgesloten.

De lijst van kaartkopers via internet (Email) is door het politieteam Altena in Nieuwendijk (gemeente Werkendam) gescreend. Alle kaartbestellers moesten van iedere kaarthouder naam, adres en woonplaats vermelden.

De kaartverkoop aan Ajax-fans (400 beschikbare plaatsen) is op aangeven van Ajax verlopen via Ticketbox. Alleen supporters met een Ajax Uit-kaart konden via deze weg aan een kaartje komen, dat in de vorm van een omwisselbiljet bij de ingang van het complex van Kozakken Boys kon worden omgewisseld voor een toegangkaart.

Conclusie: Aan de wedstrijd is een zorgvuldige risico-inschatting vooraf gegaan die heeft geleid tot extra maatregelen. De wijze waarop de kaartverkoop heeft plaatsgevonden, met een screening op NAW-gegevens van kaartkopers via internet, is daar een goed voorbeeld van.

3.4 Scheiding supporters

Bij reguliere (competitie)wedstrijden tussen BVO's is altijd sprake van scheiding van beide supportersgroepen. Bij niet-reguliere wedstrijden is dat geen verplichting.

In Werkendam ging men er aanvankelijk van uit dat het scheiden van supporters niet nodig zou zijn. Op aangeven van Ajax is in het vooroverleg alsnog besloten om de supporters te scheiden door middel van het creëren

van een aparte veiligheidssector. De 400 supporters van Ajax hebben een plek gekregen op de speciaal aangelegde tribune achter het doel. De scheiding tussen de Ajax supporters en de 4100 supporters van Kozakken Boys, verdeeld over de rest van het veld en tribunes, is vormgegeven door een strategische opstelling van toilet- en consumptiewagens en de stewards van Ajax.

Deze vorm van supporterscheiding bleek, in combinatie met enerzijds de gereguleerde kaartverkoop via de ticketing van Ajax en anderzijds extra controle op de vrije kaartverkoop bij de vaste verkooppunten in Werkendam (verkopers rapporteren verdachte kaartverkoop) en via internet (extra controle op NAW-gegevens), een goede aanpak om supporters gescheiden te houden. Tijdens de wedstrijd zijn namelijk geen risicosupporters van Ajax tussen de aanhangers van de thuisclub waargenomen.

Conclusie: Hoewel niet verplicht is in de wedstrijdvoorbereiding gekozen voor het scheiden van supporters. Het stadion van de Kozakken Boys kent daartoe beperkingen, maar die zijn binnen de mogelijkheden van de club aangepast en bovendien gecompenseerd door extra maatregelen waaronder de regulering van de kaartverkoop.

3.5 Vervoer

Bij reguliere wedstrijden is de bezoekende club formeel verantwoordelijk voor het vervoer van supporters naar uitwedstrijden. Daartoe overlegt zij met de met de ketenpartners uit beide clubsteden over de meest geschikte wijze van georganiseerd vervoer. Bij risico C-wedstrijden is combivervoer verplicht.

Voor niet-reguliere wedstrijden geldt deze procedure ook, maar in het geval van vrij vervoer is de rol van de bezoekende club meestal uitgespeeld.

Voor de wedstrijd Kozakken Boys - Ajax zijn door de lokale autoriteiten van Werkendam extra maatregelen getroffen ten aanzien van het vervoer van de uitsupporters. Door de (afgelegen) ligging van Werkendam c.q. het complex kon worden verwacht dat de (400) supporters van Ajax voornamelijk met de auto zouden komen. Ajax heeft op haar site de gewenste rijroute gecommuniceerd en in Werkendam is voor deze groep een apart parkeervak gereserveerd vlak bij de gescheiden ingang tot het bezoekersvak. Stewards van Ajax hebben vervolgens de begeleiding van de Ajax-supporters van de parkeerplaats naar deze ingang (en vice versa) verzorgd. Deze vervoersregeling heeft goed gewerkt.

Conclusie: In Werkendam is gekozen voor vrij vervoer. In combinatie met de gereguleerde kaartverkoop aan Ajax supporters met een Uitkaart en het realiseren van een speciaal parkeervak voor Ajax supporters heeft dit geleid tot een vervoerregeling die veel overeenkomsten vertoont met een (verplichte) autocombiregeling. De vervoerregeling is goed verlopen.

3.6 Inzet politie en stewards

Voor de wedstrijd van Kozakken Boys tegen Ajax is, gezien de eerder vermelde achtergrond van de supporters van Ajax, gekozen voor extra inzet van politie- en veiligheidspersoneel vanuit beide clubs/korpsen.

Inzet personeel bij Kozakken Boys – Ajax:

- 23 personen lokale politie team Altena (16 platte petten, 2 motorrijders, 2 hondenbegeleiders, 2 beredenen en 1 cameraman in auto. Achter de hand 1 AE en 1 sectie ME.
- 8 politieagenten in burger vanuit Amsterdam (inclusief voetbalcoördinator en cameraman)
- 20 eigen stewards van Kozakken Boys
- 21 particuliere beveiligers via Kozakken Boys
- 30 stewards van Ajax
- 4 particuliere beveiligers via Ajax

De lokale politiemensen hebben zich gericht op toezicht rond het complex van Kozakken Boys en in het centrum van Werkendam en het regelen van het verkeer in de omgeving van het complex. Daarnaast waren ze indien nodig beschikbaar voor het ondersteunen van de particuliere beveiligers van Kozakken Boys en was afgesproken dat opgetreden zou worden als het personeel van Kozakken Boys de situatie niet aan zou kunnen.

Als extra maatregel heeft een ervaren politiemedewerker de (voor de wedstrijd aangestelde) veiligheidscoördinator van Kozakken Boys als vraagbaak en intermediair tussen club en politie ter zijde gestaan. Hiervoor is gekozen omdat Kozakken Boys als amateurvereniging niet beschikt (en ook niet hoeft te beschikken) over een veiligheidscoördinator. Echter voor bepaalde wedstrijden, waaronder risicowedstrijden, verplicht de KNVB de amateurclub tot het aanwijzen van een veiligheidsfunctionaris. Een bestuurslid van Kozakken Boys heeft deze functie in de wedstrijdorganisatie vervuld, maar is vanzelfsprekend minder ervaren dan de professionele veiligheidscoördinatoren bij BVO's.

De stewards² van Kozakken Boys hebben zich gericht op de supporters van Kozakken Boys. De foullering van de eigen supporters is gebeurd door het ingehuurde beveiligingspersoneel.

De KNVB geeft bij amateurwedstrijden richtlijnen voor het inzetten van orde handhavers. Als indicatie geldt 1 ordehandhaver per 100 bezoekers. Afgezet tegen de 4100 supporters van Kozakken Boys betekent dit er volgens deze richtlijn circa 41 ordehandhavers nodig waren. Samen met de particuliere beveiligers wordt dit aantal precies gehaald.

De politie uit Amsterdam heeft in vier koppels met de politie van team Altena (allen in burger) het centrum en de omgeving van het complex in de gaten gehouden en zich tijdens de wedstrijd opgehouden in het Ajax vak.

De stewards van Ajax hebben gezorgd voor de begeleiding van en toezicht op de Ajax-supporters en de particuliere beveiligers van Ajax hebben de foullering verzorgd.

Conclusie: Voor de inzet van 'stewards' c.q. ordehandhavers is amateurvereniging Kozakken Boys afhankelijk van vrijwilligers binnen de club. Om het gewenste/benodigde aantal ordehandhavers te realiseren zijn extra beveiligers ingehuurd bij een particuliere organisatie.

Vanuit Amsterdam is extra inzet van stewards en politie geleverd die is afgestemd op de lokale situatie in Werkendam.

Noot 2 De term stewards is ook in het amateurvoetbal ingeburgerd, maar de personen die invulling geven aan deze functie beschikken veelal niet over het benodigde certificaat. Er kan dan eigenlijk beter gesproken worden van ordehandhavers.

3.7 Informatiepositie

De voorbereiding op de wedstrijd Kozakken Boys – Ajax op 26 september 2007 is gestart op 31 augustus met het vooroverleg tussen ondermeer de veiligheidscoördinatoren van beide clubs – een bestuurslid van Kozakken Boys is speciaal daartoe aangewezen - en vertegenwoordigers van de politie uit Werkendam (team Altena) en een particulier beveiligingsbedrijf. Tijdens dit overleg zijn afspraken gemaakt over onder andere de kaartverkoop, de inzet van stewards en beveiligingspersoneel en de regelingen met betrekking tot Ajax-supporters.

Op 3 september is er een overleg geweest tussen de voetbalcoördinatoren van beide politiekorpsen in bijzijn van de veiligheidscoördinator van Ajax. In dit overleg zijn afspraken gemaakt over de inzet en taken van politiepersoneel.

Op 5 september is vervolgens overleg geweest tussen de lokale ketenpartners gemeente (waaronder de burgemeester), politie team Altena en de brandweer. Daarin zijn afspraken gemaakt over de inrichting en aanpassingen van het complex van Kozakken Boys, de veiligheid (o.a. inzet personeel, benodigde vergunningen (ondergebracht in een evenementvergunning), tolerantiegrenzen, alcoholbeleid, opstellen noodverordening) en de parkeermaatregelen die getroffen moeten worden. Op basis van deze afspraken heeft de burgemeester toestemming tot de wedstrijd verleend.

In Werkendam zijn politie, club en gemeente op de hoogte van het feit dat op het moment van de wedstrijd circa 225 Ajax supporters een stadionverbod hebben. In samenwerking met de politie van Amsterdam is vooraf afgesproken dat supporters met een stadionverbod, evenals risicosupporters die de openbare orde verstoren, uit de gemeente worden geweerd of gezet. Daartoe is een speciale noodverordening door de burgemeester opgesteld

Tijdens alle vooroverleggen en tot aan het begin van de wedstrijd is door de betrokken partijen continu gelet op signalen die zouden kunnen duiden op verstoring van de openbare orde. Die mogelijkheid diende zich enkele uren voor de wedstrijd aan toen een scanauto van de politie in Werkendam twee auto's van hooligans waarnam. De bijbehorende (10) personen zijn vervolgens in het centrum getraceerd en aangehouden en konden, nadat de noodverordening werd afgekondigd door de burgemeester, gemaand worden de gemeente te verlaten³. Omdat rekening werd gehouden dat deze personen als een soort voorpost hun eigen achterban ingelicht zouden hebben over de (veiligheids)situatie in Werkendam, bleef de politie, samen met de collega's uit Amsterdam, alert op de aanwezigheid van hooligans. Die zijn echter niet meer aangetroffen.

Voorafgaand aan de wedstrijd Kozakken Boys – Ajax hebben de bij reguliere wedstrijden gebruikelijke briefings van de eenheden bij de politie en stewards plaatsgevonden. Aangezien de 'dreigende situatie' in het centrum zich voordeed toen de politie al operationeel was, is er nadien continue informatie-uitwisseling geweest tussen de verschillende politie-eenheden. Twee uur voor aanvang van de wedstrijd hebben de veiligheidscoördinatoren van beide clubs overleg gehad in bijzijn van een vertegenwoordiger van de politie. Dit overleg heeft geen verdere bijzonderheden opgeleverd.

Noot 3 Dit heeft een persoon geweigerd waardoor deze tot na de wedstrijd is opgehouden.

Tegen het einde van de wedstrijd doen zich langs het veld enkele vechtpartijtjes voor tussen supporters. De politie heeft op aangeven van de veiligheidscoördinator samen met de particuliere beveiligers ingegrepen en zeven mensen aangehouden. Het bleek te gaan om supporters van beide clubs die niet bekend zijn betreffende politiekorps en club.

Conclusie: in de wedstrijdorganisatie is sprake geweest van een goede informatiepositie van de ketenpartners. Dit heeft er toe geleid dat adequaat kon worden opgetreden bij de (kleine) incidenten die zich voorafgaand en tijdens de wedstrijd hebben voorgedaan.

3.8 Toegangscontrole

Bij de wedstrijd van Kozakken Boys tegen Ajax is de controle van Ajax supporters bij de ingang van het wedstrijdcomplex uitgevoerd door de stewards van Ajax en de medewerkers van het door Ajax ingehuurde beveiligingsbedrijf. De stewards hebben de kaartjes gescand en omgewisseld in een toegangskaartje en de professionele beveiligers verzorgden de 1 op 1 fouillering.

De supporters van Kozakken Boys zijn eveneens 1 op 1 gefouilleerd door de eigen particuliere beveiligingsorganisatie. In totaal zijn drie aanhangers van Kozakken Boys aangehouden in verband met openbare dronkenschap en het bezit van drugs. Hen is de toegang tot het stadion ontzegd.

Bij de toegangen tot het complex en bij de tribune is tevens gebruik gemaakt van camerabewaking. De camera's zijn geplaatst door de politie met toestemming van de burgemeester van Werkendam en de Officier van Justitie. Een camera was gericht op de toegang van supporters van Kozakken Boys om zicht te houden op de supporters bij de ingang en voor het eventueel tijdig signaleren van niet gewenste supporters, bijvoorbeeld met een stadionverbod. De tweede camera was gericht op het vak van de Ajax supporters. Deze camera kon, indien nodig, ook opnamen maken van andere delen van het wedstrijdcomplex. Het cameratoezicht stond bij beide toegangen tot het complex door middel van borden duidelijk aangegeven.

Conclusie: De toegangscontrole is bij de wedstrijd conform de bestaande procedures uitgevoerd. Gekozen is voor een 1 op 1 fouillering en camera-bewaking, wat in relatie tot de risicoklassering van de wedstrijd (enig risico) gezien kan worden als extra veiligheidsmaatregel.

3.9 Alcohol, spreekkoren en vuurwerk

Alcohol

In het vooroverleg is afgesproken dat Kozakken Boys voor, tijdens en na de wedstrijd evenementenbier verstrekt in plastic glazen. De supporters van Kozakken Boys konden daarvoor terecht bij een van de drie tappunten op de hoeken van het complex. Supporters van Ajax waren in hun afgescheiden vak aangewezen op een mobiele consumptiewagen.

Zowel in het amateur- als betaald voetbal is het niet toegestaan om alcohol langs de lijn of op de tribune te drinken. Dit heeft Kozakken Boys in de praktijk niet waar kunnen maken. Het grote bezoekersaantal en de beperkingen in de infrastructuur van het complex zorgden ervoor dat er vanaf de verkooppunten eenvoudig bier op de tribune of langs het veld mee kon worden

genomen.

Spreekkoren

Voor het beleid ten aanzien van kwetsende spreekkoren heeft Kozakken Boys de regeling aangehouden die standaard staat opgenomen in het draaiboek voor de veiligheidsorganisatie in het amateurvoetbal. Zowel op bestuurlijk niveau als lager in de organisatie is er in de voorbereiding op de wedstrijd aandacht voor geweest. Zo is in preventieve zin de supporterclub er op aangesproken en zijn in de briefing de stewards gewezen op het lokaliseren van de aanstichters van kwetsende spreekkoren, zodat ze direct konden worden aangesproken en indien nodig konden worden verwijderd door de ingehuurde beveiligers. Tijdens de wedstrijd zijn geen kwetsende spreekkoren geconstateerd.

Vuurwerk

Zowel van de kant van Kozakken Boys als Ajax is er bij de kaartverkoop en toegang tot het complex bij de bezoekers duidelijk op aangedrongen om geen vuurwerk af te steken, aangezien daar strenge boetes voor worden opgelegd.

Conclusie: in de wedstrijdvoorbereiding is serieuze aandacht uitgegaan naar het optreden tegen spreekkoren en vuurwerk. Hoewel de verkoop van alcohol was toegestaan, heeft Kozakken Boys de tolerantiegrens ten aanzien van het drinken van alcohol op de tribunes en langs de lijn niet kunnen handhaven.

4 Veiligheidsorganisatie Jong Oranje – Jong Marokko

Naar aanleiding van de incidenten tijdens de oefeninterland tussen Jong Oranje – jong Marokko op 22 mei 2007 heeft het Auditteam reeds uitgebreid gerapporteerd over de wedstrijdorganisatie. Een verslag hiervan is als bijlage 1 opgenomen in het eindrapport van het Auditteam Voetbalvandalisme over het seizoen 2006-2007. Zie voor het verslag de website van het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties (<http://www.minbzk.nl/onderwerpen/veiligheid/politie/voetbalvandalisme/publicaties>).

In dit hoofdstuk wordt de veiligheidsorganisatie bij Jong Nederland – Jong Marokko op enkele relevante aspecten vergeleken met de veiligheidsorganisatie bij de twee wedstrijden die in de vorige hoofdstukken zijn behandeld.

Risico inschatting en kaartverkoop

Gelet op incidenten die zich bij eerdere wedstrijden van Jong Marokko in Nederland hebben voorgedaan, kon er op voorhand worden uitgegaan dat er sprake was van verhoogd risico. Belangrijke voorzorgsmaatregelen die mogelijk zijn bij een wedstrijd met een verhoogd risico, zoals de verplichte uitkaart en de combi, konden bij deze wedstrijd niet worden genomen. Er is onvoldoende geanticipeerd op de verhoogde risico's gevoed door de overweging dat het immers om een vriendschappelijke wedstrijd ging die in een vriendelijke sfeer gespeeld zou moeten worden. De gang van zaken bij de organisatie van deze wedstrijd heeft geleid tot het beeld, dat de betrokkenen een dergelijke vriendschappelijke wedstrijd per definitie inschatten als een wedstrijd met een verlaagd risicoprofiel.

Dit beeld komt overeen met de inschatting in Deventer bij de wedstrijd Go Ahead Eagles tegen Ajax, waar ook onvoldoende is ingespeeld op het verhoogde risico. Relschoppers zelf maken nu eenmaal geen onderscheid tussen het soort wedstrijd en weten elkaar zelfs te vinden op locaties die niets met het voetbal te maken hebben.

In Tilburg werden de betrokken autoriteiten op de dag van de wedstrijd verast door het grote aantal bezoekers dat op de laatste dag via Ticketbox een toegangskaartje had gekocht. Kaartverkoop op de wedstrijddag zelf heeft bij de twee andere wedstrijden niet plaatsgevonden.

Vervoer

In de voorbereiding op de wedstrijd Jong Oranje – Jong Marokko en daaruit voortvloeiende veiligheidsmaatregelen, hebben de betrokkenen van de club, politie, gemeente en KNVB te weinig rekening gehouden met het feit dat bezoekersstromen moeilijker te reguleren waren dan bij het gebruikelijke Willem II-publiek of uitpubliek bij een reguliere wedstrijd. Zo is bijvoorbeeld niet voorzien in extra vervoer vanaf het NS-station naar het stadion. De constatering past bij deze specifieke landenwedstrijd, maar is minder van toepassing op de twee andere onderscheiden niet-reguliere wedstrijden. Daar is het eigen publiek hoofdzakelijk afkomstig uit de speelplaats zelf en uit de directe regio.

Scheiding supporters

Bij de wedstrijd in Tilburg kon het 'uitpubliek' (de Marokkaanse supporters) niet worden afgezonderd in het uitvak. Zowel het uit- als thuispubliek bestond er uit volledig onbekenden, waardoor supporterscheiding eenvoudigweg niet te realiseren viel. Voor de wedstrijd in Deventer kon dat wel maar is er bewust niet voor gekozen. In Werkendam is supporterscheiding wel toegepast.

Informatiepositie en inzet politie

Bij de wedstrijd in Tilburg heeft de informatie over de forse toename van het bezoekersaantal op de wedstrijddag en de ernstige ongeregelde heden in het stadion niet geleid tot een verdere opschaling van personeel. Wel is door de politie de achter de hand gehouden sectie ME ingezet.

In Deventer hebben internetgeruchten over een op handen zijnde confrontatie tussen hooligans van beide clubs wel geleid tot opschaling van de politie-inzet, maar is de sectie ME, toen het nodig was, niet ingezet.

De beschreven incidenten in Tilburg en Deventer maken duidelijk, dat de politie terughoudend heeft gereageerd op informatie die wijst op grote veiligheidsrisico's.

Toegangscontrole

Het voor de stewards van Willem II bij reguliere competitiewedstrijden geldende principe van 'kennen en gekend worden', kon bij de wedstrijd Jong Oranje – Jong Marokko niet worden toegepast. Het publiek was onbekend en zowel de 'uit' als 'thuis' club had geen eigen stewards. Deze situatie is specifiek voor de landenwedstrijd tussen beide belofte teams, maar ook bij de andere twee niet-reguliere wedstrijden liepen stewards en beveiligers rond die waren ingehuurd of ingezet vanuit een andere club of organisatie. Bij de wedstrijdorganisatie van niet-reguliere wedstrijden moet dus rekening gehouden worden met de inzet van veiligheidspersoneel dat geen kennis heeft van de club, organisatie en bezoekers.

Alcohol

In Tilburg is er voor en tijdens de wedstrijd normaal bier geschonken. Daarmee heeft de organisatie zich niet gehouden aan de tolerantiegrens die hoort bij een risico B wedstrijd. Die voorziet namelijk in het schenken van evenementenbier.

Bij de wedstrijd in Werkendam vond, tegen de regels in, alcoholconsumptie op de tribunes en langs het veld plaats. Alleen bij de wedstrijd in Deventer is de tolerantiegrens ten aanzien van alcohol wel strikt nageleefd.

5 Conclusies en aanbevelingen

Een belangrijk verschil tussen niet-reguliere en reguliere wedstrijden is dat bij niet-reguliere wedstrijden, vanwege uiteenlopende omstandigheden, bepaalde veiligheidsmaatregelen niet genomen kunnen worden. Hoe daar bij het organiseren van niet-reguliere wedstrijden op kan worden ingespeeld, staat hieronder voor de belangrijkste veiligheidsmaatregelen c.q. risicoverhogende factoren weergegeven.

Risico-inschatting en kaartverkoop

In de wedstrijdvoorbereiding van de wedstrijden Go Ahead Eagles – Ajax en Jong Nederland – Jong Marokko is teveel uitgegaan van de veronderstelling dat een oefeninterland of een vriendschappelijke wedstrijd per definitie een verlaging van het risicoprofiel inhoudt. Dat is een misvatting, want hooligans laten zich niet leiden door het type wedstrijd.

Aanbeveling 1

Vriendschappelijke wedstrijden tussen twee BVO's dienen altijd beschouwd en behandeld te worden als reguliere wedstrijd met het daarbij horende pakket aan (gebruikelijke) veiligheidsmaatregelen. Het maken van een goede risicoanalyse vormt daar een belangrijk onderdeel van.

Aanbeveling 2

Het toepassen van de bestaande risicoanalyse matrix van het CIV kan ook bij niet-reguliere wedstrijden helpen om het risiconiveau goed in kaart te brengen.

Bij alle drie de geselecteerde wedstrijden is gekozen voor vrije kaartverkoop. Door vrije kaartverkoop neemt de kans toe dat supportersgroepen zich mengen op de tribune. In Deventer heeft men deze kans proberen te verkleinen door kaartverkoop toe te staan bij een aantal geselecteerde verkooppunten in de regio. In Werkendam is het risico teruggedrongen door de kaartverkoop aan Ajax supporters alleen toe te staan voor supporters met een geregistreerde Ajax-Uitkaart. Daarnaast is de vrije kaartverkoop voor de supporters van Kozakken Boys gescreend op NAW-gegevens.

In Tilburg zijn er geen extra maatregelen op dit vlak genomen aangezien zowel het uit als thuispubliek onbekend was.

Wanneer besloten is het mengen van supporters toe te staan en de kaartverkoop is gestart, dan kan de keuze voor een supportersmix niet meer worden teruggedraaid, bijvoorbeeld in het geval in de aanloop naar de wedstrijd de risico's onverwacht toenemen. Tegen deze achtergrond verdient supporterscheiding altijd de voorkeur, zeker als het stadion er al op is uitgerust. Bij niet-reguliere wedstrijden die gespeeld worden op het complex van een amateurvereniging ligt dit wat lastiger, maar de wedstrijd Kozakken Boys tegen Ajax maakt duidelijk dat supporterscheiding goed mogelijk is.

Aanbeveling 3

Bij niet-reguliere wedstrijden met een verhoogd risico dient de wijze van kaartverkoop gebaseerd te zijn op een zorgvuldige analyse van de veiligheidssituatie.

Aanbeveling 4

Bij niet-reguliere wedstrijden waar de kaartverkoop niet gekoppeld is aan het bezit van een clubcard, moeten aanvullende maatregelen genomen worden die de kans op supportermenging verkleinen. Dat kan bijvoorbeeld:

- *door een legitimatieplicht bij aankoop van een kaartje en het screenen van deze gegevens door de betreffende ketenpartners;*
- *door te vragen naar de club waarvoor de supporter naar het stadion komt, zodat een kaartje kan worden verstrekt voor het juiste deel van het stadion;*
- *door op de wedstrijddag geen kaartverkoop toe te staan;*
- *door het verhogen van de inzet van stewards en politie.*

Vervoer

Bij de wedstrijdorganisatie van reguliere risicowedstrijden is meestal een combiregeling opgenomen. Het aanbieden van een dergelijke regeling bij niet-reguliere wedstrijden heeft weinig waarde als er geen sprake is van supporterscheiding in het stadion. Deze maatregel is dan ook niet toegepast bij de wedstrijd Jong Oranje – Jong Marokko en Go Ahead Eagles – Ajax. Bij Kozakken Boys tegen Ajax was wel sprake van supporterscheiding en is als vervoerregeling een soort autocombi toegepast.

Als supporterscheiding bij niet-reguliere wedstrijden een feit is, dan kan in principe een vervoerregeling op maat worden aangeboden.

Voor bepaalde niet-reguliere wedstrijden, zoals vriendschappelijke wedstrijden tussen vertegenwoordigende elftallen met een grote aanhang in Nederland, is het aanbieden van een (gescheiden) vervoerregeling lastig te organiseren en zal daarom niet snel worden gekozen. In dat geval moet goed worden nagedacht over hoe de supporters naar het stadion gaan komen en welke extra maatregelen daaraan verbonden moeten worden om een veilige en snelle aan- en afvoer van de supporters te bewerkstelligen.

Aanbeveling 5

Bij niet-reguliere wedstrijden met een verhoogd risico dient te worden nagegaan of er een vervoerregeling getroffen kan worden die een gecontroleerde toevoer van supporters mogelijk maakt.

Informatiepositie

Bij wedstrijden waar sprake is van een verhoogd risico is een goede informatiepositie van ketenpartners van groot belang. Dit geldt zeker voor niet-reguliere wedstrijden met extra veiligheidsrisico's als gevolg van vrije kaartverkoop en het ontbreken van supporterscheiding of een vervoerregeling. Bij de wedstrijd in Tilburg en Deventer zijn signalen over respectievelijk een flinke toename in het aantal toeschouwers en een mogelijke confrontatie tussen grote groepen hooligans wel opgepikt, maar is geen adequaat gevolg gegeven aan deze signalen. Bij de wedstrijd Kozakken Boys – Ajax is daarentegen wel sprake geweest van een goede informatiepositie van de keten-

partners. Er is direct opgetreden bij (kleine) incidenten voor en tijdens de wedstrijd.

Aanbeveling 6

Zorg bij het organiseren van niet-reguliere wedstrijden voor een goede informatiepositie van de ketenpartners, zodat mogelijk signalen ten aanzien van ongeregelheden tijdig en adequaat kunnen worden ingeschat en opgepakt.

Bijlagen

Bijlage 1 Verslag incidenten rond Jong Oranje - Jong Marokko

Hieronder volgt een samenvatting van de gebeurtenissen in Tilburg. De samenvatting omvat de tekst zoals die in paragraaf 6.5 is opgenomen in het eindrapport Auditteam voetbalvandalisme over het seizoen 2006 – 2007.

Samenvatting van de gebeurtenissen

Op 22 mei 2007 is de vriendschappelijke wedstrijd tussen Jong Oranje en Jong Marokko uitgelopen op ongeregelheden. Grote groepen Marokkaanse fans hebben zich tijdens en na de wedstrijd misdragen.

Voorafgaande aan de wedstrijd zijn twee vooroverleggen gevoerd. In het eerste vooroverleg werd besloten de wedstrijd, ondanks negatieve ervaringen met Marokkaans vertegenwoordigende elftallen elders, toch door te laten gaan.

Het ging volgens betrokkenen immers om een vriendschappelijke wedstrijd tussen de 'belofteteams' en de KNVB heeft aan Willem II toegezegd dat eventuele schade aan het stadion zou worden vergoed.

In het tweede vooroverleg, zes weken voor de wedstrijd, zijn de concrete risico's doorgenomen. Daarbij is een overzicht gemaakt van negen eerdere wedstrijden van Marokkaanse vertegenwoordigende teams. Gezien het overzicht hield men in Tilburg rekening met het risico van veldbetreding, spreekkoren, vuurwerk in het stadion, stoelen vernielen en met voorwerpen gooien. De wedstrijd is uiteindelijk ingeschaald als risico B-wedstrijd waaraan verschillende maatregelen zijn gekoppeld met betrekking tot het aanvangstijdstip, communicatie over de wedstrijd, hoeveelheid stewards, inzet ME, etc. Binnen de driehoek is als hoofdlijn van het beleid voor deze wedstrijd afgesproken, dat voorkomen moest worden dat de politie en reischoppers de confrontatie met elkaar zouden aangaan.

De KNVB was eindverantwoordelijk voor de veiligheid in en rond het stadion. De beslissingen werden in nauw overleg genomen met de politie en de veiligheidscoördinator van Willem II, die belast was met de aansturing van de stewards.

De autoriteiten in Tilburg werden verrast doordat de verkoop van toegangskaarten op de wedstrijddag zelf opeens steeg van 3.500 kaarten naar 10.000 kaarten. Er was geen apart vervoer geregeld voor de supporters, die massaal met de trein bleken te komen. Tijdens het vervoer naar het stadion was een deel van de supporters vervelend en werden er vernielingen aangericht.

In de eerste helft was de sfeer op de tribunes grimmig. Een steward heeft een blikje tegen zijn hoofd gekregen en drie of vier supporters zijn het veld op gerend. De speaker heeft toen omgeroepen dat bij een volgend incident de wedstrijd zou worden gestaakt.

Aan het einde van de eerste helft is de driehoek bijeengeroepen en de politie-inzet opgeschaald van 70 naar 110 personen.

In de rust is door betrokkenen besloten de stewards op het veld te positioneren. Zij zijn daar na een kwartier weer weggehaald vanwege massale bekoelingen.

Halverwege de tweede helft is er overleg geweest tussen Willem II, de KNVB, de gemeente en de politie. Willem II wilde dat de wedstrijd werd gestaakt, maar gemeente en de politie waren van mening dat de openbare orde dan niet gewaarborgd zou kunnen worden.

Direct na de wedstrijd kwamen Marokkaanse supporters massaal het veld op. Op het veld werden vernielingen aangericht en zijn stewards, die dit probeerden te voorkomen, belaagd. Daarop is versterking van de politie opgeroepen, maar die kon hier niet aan voldoen omdat zij al druk doende waren de openbare orde buiten het stadion te handhaven en omdat dit in strijd was met de geldende beleidslijn. Direct na de wedstrijd is er door de burgemeester een noodbevel uitgevaardigd dat bezoekers van de wedstrijd verbod het centrum in te trekken, dit om plundering en vernielingen te voorkomen.

Buiten het stadion heeft de politie de afvoer van supporters begeleid met gereedstaande bussen. Hier ontstonden ook ongeregelheden doordat Marokkaanse supporters met vuurwerk en stenen gooiden. De ME heeft tegen deze groep opgetreden.

Uiteindelijk hebben dertig stewards en particuliere beveiligers aangifte gedaan bij de politie, na schermutselingen met de fans. Zij hebben daarbij kneuzingen en snijdwonden opgelopen. In het stadion is voor ongeveer 75.000 euro aan schade aangericht. Ook buiten het stadion zijn vernielingen gepleegd.

De politie heeft 47 verdachten aangehouden en tegen hen wordt vervolging ingesteld.

Bijlage 2 Contactpersonen en documentatie

Contactpersonen

De heer E. Katerberg, voetbalcoördinator politie IJsselland
De heer W. Wientjes, veiligheidscoördinator Go Ahead Eagles
De heer R. Mooij, voetbalcoördinator politie Amsterdam-Amstelland
De heer J. de Lange, veiligheidscoördinator Ajax
De heer J. Maaskant, voetbalcoördinator politie Midden West-Brabant
De heer P. Keijzer, veiligheidscoördinator Kozakken Boys
De heer A. Mijdam, secretaris Kozakken Boys
De heer K. Kerkhof, politie Utrecht, coördinator CIV

Belangrijkste documentatie

Oefenwedstrijd Go Ahead Eagles - Ajax

- Draaiboek veiligheid oefenwedstrijd Go Ahead Eagles – AFC Ajax, opgesteld door Go Ahead Eagles
- Draaiboek Go Ahead Eagles – Ajax, opgesteld door politie IJsselland, District Zuid
- Brief Go Ahead Eagles aan de aanklager betaald voetbal van de KNVB, d.d. 1 augustus 2007
- Diverse berichten in de lokale media en op verschillende websites nav de ongeregeldheden in Deventer
- Intern verslag Auditteam over de gebeurtenissen rond de wedstrijd, d.d. 23 juli 2007.

Oefenwedstrijd Kozakken Boys - Ajax

- Draaiboek Kozakken Boys – Ajax, opgesteld door Kozakken Boys
- Draaiboek Kozakken Boys – Ajax, opgesteld door politieteam Altena
- Schriftelijke verslagen van diverse voorverleggen d.d. 27 augustus, 31 augustus, 3 september en 5 september
-

Oefenwedstrijd Jong Nederland – Jong Marokko

- Eindrapport Auditteam voetbalvandalisme seizoen 2006-2007, bijlage 1, d.d. 5 september 2007

Algemeen

- KNVB-Handboek Veiligheid; Voorwaarden en voorschriften ter bevordering van de orde en veiligheid in de Nederlandse voetbalstadions. Seizoen 2007-2008
- Beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld 2005
- Model draaiboek wedstrijdorganisatie amateurvoetbal, KNVB, februari 2005
- Risico- analyse matrix van het CIV

Bijlage 3 Samenstelling Auditteam

Het Auditteam is als volgt samengesteld:

Voorzitter

- Margo Vliegenthart (oud-staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport)

De overige leden zijn

- Jan Franssen (Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland)
- Cees Ottevanger (oud-plaatsvervangend korpschef van de regiopolitie Rotterdam-Rijnmond)
- Cees Bakker (oud-plaatsvervangend korpschef van de regiopolitie Utrecht)
- Henk Wooldrik (oud-hoofdofficier van justitie en lid en kamervoorzitter van de tuchtcommissie betaald voetbal,)
- Gerard Beelen (oud-brigadegeneraal bij de Koninklijke marechaussee en voormalig auditor bij de KNVB)